

Конкурс проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами

8-й раунд, грудень 2011 р.

УМОВИ КОНКУРСУ

Конкурс проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами проводиться Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) в рамках програми «Бібліоміст» (www.bibliomist.org). У конкурсі можуть брати участь всі публічні бібліотеки України. Метою програми «Бібліоміст» є розбудова сучасної системи публічних бібліотек в Україні шляхом:

- запровадження технологій у **понад 1600 публічних бібліотек** з тим, щоб громадяни могли отримати кращий доступ до інформації;
- навчання бібліотекарів користуватися новими технологіями з метою надання кращих послуг користувачам; відкриття **25 нових тренінгових центрів** для бібліотекарів усю країну;
- допомога у розвитку організаційної спроможності Української бібліотечної асоціації (УБА) для захисту інтересів бібліотек та бібліотекарів;
- сприяння визнанню з боку уряду істотної ролі бібліотек та бібліотекарів для суспільства.

Програма «Бібліоміст» втілюється в рамках партнерства між Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), Агентством США з міжнародного розвитку (USAID), Міністерством культури України. Грант для фінансування програми у розмірі 25 млн. доларів було отримано від Фондації Білла та Мелінди Гейтс. «Бібліоміст» співпрацює з Українською бібліотечною асоціацією (УБА), центральними та місцевими органами влади і бібліотеками по всій території України. У рамках своєї всесвітньої ініціативи з надання місцевим громадам доступних та корисних технологій корпорація Microsoft безкоштовно передає публічним бібліотекам України, які долучилися до програми «Бібліоміст», програмне забезпечення на суму близько 9 мільйонів доларів США.

Мета конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами полягає у виробленні та підтримці нових, унікальних, непересічних ідей у бібліотечному середовищі, які допоможуть перетворити бібліотеки на затишні й комфортні місця для навчання, використання комп'ютерів та Інтернету, тим самим надаючи можливість окремим особам і всім громадам досягати своїх цілей.

Конкурс заохочує бібліотекарів розробляти проекти у співпраці з членами громади, вживати заходів, спрямованих на залучення нових користувачів до бібліотек, і демонструвати, як бібліотеки слугують їхнім інтересам та задовольняють їхні потреби. Особливо заохочуються проекти, у яких бібліотека працюватиме з групою населення, яка наразі не відвідує бібліотеку.

Загальні завдання конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами

- Заохочувати громади використовувати нові технології у спосіб, який найкраще відповідає потребам їхніх представників.
- Заохочувати розробку нових ідей і понять для підтримки місцевого розвитку шляхом використання нових технологій у бібліотеках;
- Розвивати та обмінюватися найкращим досвідом співпраці між бібліотеками та відповідними місцевими громадами з метою заохочення обговорення ролі бібліотек для своїх громад.

«Туризм і бібліотеки» - 8-й раунд конкурсу співпраці бібліотек з місцевими громадами

Краєзнавство - один із основних напрямків роботи бібліотек завдяки якому здійснюються наукові розвідки минулого і сьогодення місцевості, де знаходиться публічна бібліотека. Більшість бібліотек досліджують історію свого міста, села, збирають спогади відомих людей своєї місцевості, готують своєрідні літописи та створюють музейні експозиції, окремі бібліотеки навіть позиціонують себе як музеї і здійснюють суто музейні функції, залучаючи відвідувачів до цікавої пошукової роботи, і тим самим сприяючи любити і шанувати минуле, бо без знання минулого не можна побудувати майбутнє. Але переважно краєзнавча робота бібліотек - це дослідницька і пошукова робота безпосередньо в бібліотеці, і популяризація цих доробків відбувається суто традиційними бібліотечними формами. У рамках цього раунду конкурсу бібліотеки можуть запропонувати та ініціювати туристичні послуги для місцевої громади та гостей своєї місцевості щодо поширення краєзнавчої інформації, неординарно представити свій край та традиції задля заохочення і розвитку туризму у своїй місцевості, створити цікаві туристичні маршрути, віртуальні музеї, електронні довідкові бази даних для туристів, веб-портали для подорожуючих, веб-сайти, блоги про туристичні можливості регіону тощо. Бібліотекам пропонується не тільки ініціювати нові туристичні послуги, а й запропонувати їх надання місцевій громаді і гостям, заохочується проведення заходів поза межами бібліотеки, залучення до розробки і надання цих послуг волонтерів, молоді, дослідників, краєзнавців та ін., залучення партнерів – громадських організацій, туристичних фірм тощо. Проекти, надані на конкурс, повинні обов'язково використовувати ІТ-технології. Нижчезазначені види діяльності публічних бібліотек націлені на збереження минулого заради майбутнього і їх рекомендовано враховувати як можливі компоненти проектів:

- Краєзнавство сприяє дослідницькій пошуковій роботі.
- Краєзнавство виконує виховну функцію і спонукає до цінування минулого задля майбутнього.
- Краєзнавство і розвиток туристичних послуг сприяє задоволенню рекреаційних потреб користувачів.
- Створення віртуальних музейних експозицій в бібліотеках дозволяє показати як минуле регіону, так і донести інформацію щодо внеску в розвиток регіону знаменитих, неординарних, талановитих особистостей, показати національні традиції окремої місцевості тощо.
- Розробка туристичних маршрутів, створення Інтернет-ресурсів бібліотеками сприятиме розкриттю унікальності місцевості для місцевої громади і туристів, сприятиме представленню туристичної привабливості регіону
- Краєзнавство допомагає розкрити історію місцевості та її відомих мешканців
- Туризм сприяє залученню інвестицій та економічному розвитку регіону
- Бібліотечні проекти розвитку туризму сприятимуть підтримці малого бізнесу у громаді, а також підтримці виробів народного мистецтва місцевих майстрів.

Восьмий раунд конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами присвячений темі «Туризм і бібліотеки». Детальніше про найкращий зарубіжний та національний досвід, а також корисні поради щодо сприяння бібліотек розвитку туризму та представлення туристичної привабливості регіону читайте у публікації програми «Бібліоміст» «Туризм і бібліотеки. Найкращий зарубіжний та національний досвід».

Проекти громадської участі, ініційовані бібліотеками, мають у повній мірі відповідати потребам співпраці бібліотеки і громади в одному або декількох із зазначених напрямків:

- Залучення нових користувачів (особливо молоді, студентів, дітей, людей похилого виду та ін.) до бібліотеки.
- Сприяння новому представленню історії регіону та ролі відомих особистостей у його розвитку, використовуючи нетрадиційні бібліотечні форми: створення віртуальних/онлайн-музейних експозицій або музеїв, розробку нових цікавих туристичних маршрутів, ініціювання нових туристичних послуг тощо.

- Започаткування навчання гідів, екскурсів, які зможуть надавати спільно з бібліотекою туристичні послуги із залученням волонтерів; студентів навчальних закладів, що готують фахівців для туристичної галузі; дослідників-істориків та краєзнавців; пенсіонерів, які цікавляться історією краю тощо.
- Ініціювання та запровадження нових видів туристичних бібліотечних послуг з використанням Інтернет-технологій – інтерактивних подорожей та віртуальних музейних експозицій, створення онлайн-ресурсів для представлення туристичних можливостей вашого регіону, організація онлайн-дискусій та груп у соціальних мережах щодо обговорення історії краю, розвитку різних видів туризму, блогів та сайтів, що представляють туристичну привабливість регіону тощо.
- Заохочується розвиток різноманітних видів туристичних послуг: літературних, історичних, екологічних тощо, а також започаткування туристичних маршрутів вихідного дня.
- Ініціювання проведення рекламних, благодійних, інвестиційних акцій бібліотек щодо розвитку туризму в регіоні.
- Використання краєзнавчої та туристичної тематики як засобу заохочення і розвитку зв'язку і обміну досвідом між різними поколіннями задля підтримки творчої молоді; різноманітних ініціатив щодо створення туристичних маршрутів та послуг для пенсіонерів та людей з особливими потребами та ін.
- Заохочення до запровадження туристичних послуг з метою представлення туристичної привабливості регіону; сприяння розвитку сільського, зеленого туризму як додаткового засобу для залучення додаткових інвестицій для регіону і вирішення інших актуальних для місцевої громади питань та проблем.

Просимо зауважити, що заявки по краєзнавчій діяльності бібліотек без туристичного компоненту та застосування ІТ-технологій не будуть розглядатись та вважатимуться неповними і будуть дискваліфіковані.

Правила конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами

1) Подання заявок на конкурс проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами

Починаючи з жовтня 2011 року, програма «Бібліоміст» проводить конкурс проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами 3 рази на рік, або раз на 4 місяці. Всі раунди конкурсу оголошуються на веб-сайті www.bibliomist.org та на сторінках й групах програми у популярних соціальних мережах (Facebook, Twitter, V Kontakte, Odnoklassniki). Заявки мають бути надіслані протягом одного місяця від дати оголошення кожного раунду. Кількість переможців може бути різною у кожному раунді.

а) Умови конкурсу

Для бібліотеки-заявника:

- Конкурс відкритий для будь-якого типу **публічної** бібліотеки;
- Проекти громадської участі мають надсилатися публічними бібліотеками. Бібліотеки несуть першочергову відповідальність за впровадження проекту та звітування про його результати. Утворення партнерств між публічними бібліотеками, іншими (наприклад, шкільними) бібліотеками та іншими організаціями (наприклад, громадськими організаціями, молодіжними та дитячими групами, гуртками, школами, вищими навчальними закладами, місцевими музеями, туристичними фірмами тощо) дуже заохочується. У разі створення такого партнерства разом із заявкою на конкурс потрібно надіслати лист про наміри від організації, що братиме участь у проекті.

Заявки від бібліотек – переможниць конкурсу співпраці бібліотек з місцевими громадами у 2010-2011рр. у цьому раунді не розглядатимуться.

Для запропонованих проектів

- Запропоновані проекти мають відповідати меті та завданням конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами;
- Тривалість проекту - від одного дня до шести місяців;

- Обсяг запропонованого бюджету - від \$100 до \$2500

Для того, щоб взяти участь у конкурсі, заявники мають уважно ознайомитися з **усіма документами про конкурс проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами** на веб-сайті www.bibliomist.org і упевнитися в тому, що їхні заклади та проекти відповідають вимогам конкурсу та узгоджуються з усіма положеннями даних **Умов конкурсу**. На сайті також буде розміщено документ «Найчастіші питання і відповіді про конкурс проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами».

Учасники мають заповнити форму заявки (її можна знайти на сайті програми «Бібліоміст» або взяти у регіонального представника програми у відповідній області), докласти інші супровідні документи (листи підтримки, інші потрібні матеріали), і надіслати **2 копії** заповненого пакету документів конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами поштою на адресу офісу IREX:

До уваги: Олени Королюк

Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX)

вул. Саксаганського 36Д, 2-ий під'їзд, 5-ий поверх

м. Київ 01033

Також, бажано надіслати пакет документів у електронній формі на адресу cpc@irex.ua. IREX підтвердить отримання електронної заявки. Останній термін подання заявок – **20 січня 2012 р.**

Конкурсна комісія не буде розглядати неповні (відсутні документи, незаповнені поля) і невчасно надіслані заявки.

b) Пакет документів конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами

Пакет документів складається із:

- Заявки (заповненої форми)**, яка повинна містити опис проекту і сам запропонований проект з бюджетом;
- Листів про наміри** від партнерів проекту.

2) Оцінювання проектів

Для кожного раунду конкурсу буде сформовано конкурсну комісію у складі представників IREX, бібліотек та НУО (3-5 осіб). Комісія ретельно розглядатиме проекти, що відповідають умовам конкурсу, і оцінюватиме їх на основі критеріїв, описаних нижче. Кожен критерій оцінюватиметься на шкалі від 0 до 5 (п'ять – це максимум). Загальні бали буде підраховано та проаналізовано, і конкурсна комісія прийме рішення про кількість проектів-переможців. Після обрання переможців інформацію про результати раунду конкурсу та короткі описи проектів-переможців буде розміщено на веб-сайті програми «Бібліоміст» www.bibliomist.org.

Критерії оцінювання проектів

Конкурсна комісія дасть оцінку всім проектам, які відповідають умовам конкурсу, на основі таких критеріїв:

- Активна участь місцевої громади: залучення до процесів планування, впровадження, підтримки, контролю та оцінки проекту;
- відповідність місцевим потребам з огляду на проблеми та ресурси громади, визначені бібліотекою-заявником за допомогою оцінки потреб користувачів;
- винахідливість та оригінальність ідеї проекту і методів впровадження;
- винахідливість/оригінальність та адекватність обраних методів розвитку/впровадження ідеї проекту;
- легкість, з якою можна повторити та адаптувати проект до інших громад, можливість повторити проект деінде;
- результативне використання інформаційних технологій та Інтернету;
- ефективне та раціональне використання ресурсів;
- добре спланована проектна діяльність, розумні терміни виконання завдань, відповідність цілям конкурсу;

висока вірогідність сталості проекту і можливість розвитку інших партнерств з представниками громади.

3) Права і обов'язки учасників конкурсу

Учасники мають такі права:

- Подавати один проект протягом одного раунду конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами;
- Підтримувати і поширювати інформацію про участь у конкурсі та результати цієї участі всіма можливими засобами комунікації.

Учасники мають такі обов'язки:

- Дотримуватися **Умов конкурсу** і рішень конкурсної комісії;
- Надавати членам конкурсної комісії додаткову інформацію про запропонований проект у разі необхідності;
- Надати описовий та фінансовий звіти після завершення проекту, використовуючи шаблони, додані до грантових угод.

Переможці конкурсу мають такі права:

- Отримати кошти у відповідності до бюджету, який подавався на конкурс у заповненій **заявці**;
- Використовувати кошти для виконання завдань проекту, описаних у **заявці**.

Для того, щоб отримати кошти після офіційного оголошення результатів конкурсу, переможцям рекомендують відкрити окремий рахунок у банку, наприклад, спеціальний рахунок, який використовуватиметься суто для коштів, отриманих для впровадження проекту, що виграв конкурс проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами.

Переможці конкурсу мають такі обов'язки:

- Виконувати заходи, зазначені в **заявці**,
- Дотримуватися кінцевих термінів, зазначених у робочому плані проекту;**
- Здійснювати контроль за впровадженням проекту, оцінювати результати та звітувати у правильний і оперативний спосіб у відповідності до вимоги спонсора;
- Брати участь в онлайн-форумах і чатах на тему обміну найкращим досвідом конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами та на інші теми на запит спонсора;
- Допомогати та сприяти регулярним поїздкам на місця з боку працівників IREX та партнерів програми «Бібліоміст», які здійснюватимуть моніторингові візити;
- Готувати фінансовий звіт у кінці проекту для підтвердження витрат у відповідності до законів України, які підлягають виконанню, та вимог спонсора;
- Співпрацювати зі спонсорами та їхніми партнерами з метою підготовки проектної документації (наприклад, аудіозаписів, відеорепортажів, свідчень представників цільової аудиторії, презентацій проекту та інших видів документів);

IREX залишає за собою право публікувати інформацію про проекти-переможці конкурсу на веб-сайті www.bibliomist.org, рекламувати та розповсюджувати інформацію про них, не прохаючи дозволу бібліотек-заявників. IREX не публікуватиме інформацію особистого характеру без попередньої згоди учасників. Подання заявки на отримання фінансування в рамках конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами означає автоматичну згоду з вищезазначеними умовами.

4) Приклади проектів, що відповідають вимогам конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами

IREX зацікавлена у ясих і зрозумілих проектах, чітко спрямованих на реальні потреби громад. Найкращі проекти – це ті, які матимуть тривалий позитивний ефект і для яких фінансування IREX – це лише початкова інвестиція у заплановану ініціативу. Запропоновані бібліотеками на конкурс проекти повинні реалізовуватись з використанням комп'ютерних та Інтернет-технологій і ґрунтуватись на потребах місцевої громади. Приклади проектів, що відповідають вимогам конкурсу проектів співпраці бібліотек з місцевими громадами:

✓ Створення віртуальних музеїв, електронних туристично-довідкових баз даних, веб-порталів для подорожуючих, сайтів та блогів, що представляють туристичні можливості регіону.

✓ Виявлення і вивчення потреб окремих груп населення і запровадження нових видів туристичних послуг бібліотек із використанням бібліотечно-інформаційного масиву; створення пошукових груп, гуртків, клубів з метою забезпечення рекреаційних потреб місцевої громади та заохочення до вивчення історії рідного краю і створення різноманітних онлайн-ресурсів, онлайн-груп тощо, які допоможуть розвитку туризму для конкретної громади і слугуватимуть форумом для представлення регіону у Всесвітній мережі Інтернет;

✓ Проведення низки тренінгів/семінарів для навчання бібліотекарів, користувачів бібліотек, волонтерів використанню інформаційних технологій, підготовки презентацій, створення відеоматеріалів, роликів, фільмів про регіон; навчання гідів та екскурсоводів з метою розвитку різних видів туризму: краєзнавчого, літературного, екологічного тощо.

✓ Інші оригінальні, творчі та інноваційні ініціативи і проекти з метою дослідницької та пошукової краєзнавчої роботи із представленням її результатів у мережі Інтернет; популяризації історії краю та його туристичної привабливості з використанням інформаційних та Інтернет-технологій, що спрямовані на залучення нових користувачів до бібліотеки, розширення традиційного спектру бібліотечних послуг як безпосередньо в бібліотеці, так і за її межами для різних верств населення місцевої громади та гостей регіону.

5) Для яких видів діяльності можуть використовуватися кошти?

Кошти можуть використовуватися для таких цілей:

Розвиток і підтримка Інтернет-ресурсів (включаючи послуги консультантів для розробки веб-порталів) та інших онлайн-ресурсів, які повинні розкривати туристичний контент або туристичну привабливість регіону, потребам громади і допомагати у вирішенні реальних проблем або бути корисними в будь-який інший спосіб;

Витрати, пов'язані з тренінгами та розробкою туристичних маршрутів; кошти, використані для організації навчання гідів та екскурсоводів з метою розробки конкретної туристичної ініціативи; оплата друкарських послуг на видання туристичних рекламних матеріалів тощо;

Придбання певних видів програмного забезпечення (бази даних, розробки веб-сторінок, ПЗ для редагування зображень, проведення навчання, організації дозвілля) або обладнання (сканерів, веб-камер), які допоможуть гарантувати стабільне впровадження запропонованих нових послуг.

Кошти ніколи не повинні використовуватися для таких цілей:

Покриття грошових витрат, наприклад, на такі цілі, як ремонт або будівництва;

Інтернет-зв'язок або передплата на Інтернет-видання;

Зарплати або додатковий заробіток бібліотекарів чи представників органів місцевої влади;

Спеціалізоване бібліотечне програмне забезпечення (наприклад, інтегроване бібліотечне програмне забезпечення).